

Matic Di Batista in Špela Di Batista Borko POLJANSKE NOVICE

Poljana je lansko leto spet lepo skrbela za navdušenje raziskovalcev, ki s(m)o se vračali na stan ali pa optimistično kar direktno do avta. Utrujeni, a polni vtisov, ki smo jih nabrali v spletu neznanega. Poljana to dela. Jamar ne more ostati ravnodušen, če jama zapusti z več vprašaji, kot jih je imela, ko je vanjo vstopil. Seveda ni vedno tako. Tudi na Poljani se jame zaprejo. Morda ne prav neprodušno, vsekaror pa neprehodno. Takšna, smo se

odločili, je bila lani Molilni volk. V jami smo napraskali zavidljivih 2.264 metrov dolžine. Hkrati so spodnji deli zavili prav proti končnim delom sistema Grvn - Rajža. A žal je nadaljevanje tam popolnoma zasuto s podornim materialom. Kdaj pa kdaj se je potrebno ustaviti in energijo raje preusmeriti v kako drugo jama, kjer ni potrebno z glavo skozi z... podor. Vsa čast ekipi, ki je jama na koncu tudi razopremila. Skoraj večji poljanski problem so jame,

ki postanejo predolge, pregloboke. To se sliši skoraj neverjetno, saj si ravno tega jamarji želimo. A po drugi strani je po »daljšem« premoru težko zopet zagristi v najgloblja nadaljevanja. In tako ne gre zameriti raziskovalcem, če se odločijo, da bodo eno ali dve akciji zapravili v kaki plitvejši. Ravno toliko, da pridejo k sebi. Potem pa, polni kondicije, našpičeni, hop v ta globoke. A kaj, ko se takrat zgodi ta poljanski fenomen: ta plitva po dveh akcijah postane ta globoka. Morda celo najgloblja. In tako se je dogajalo z Ledenim dolom in Divnom.

Ledeni dol se je leto pred tem lepo odprl. Najbolje pri vsem skupaj je bilo, da se je jama odprla »navzgor«. In to tik pod površjem. Idealno za ekipe, ki iščejo kondicijo ali pa izkušnje. A kaj, ko se vsaj kondicijo kar hitro nabere. In potem raziskovalce zamika tisto nadaljevanje v brezno, prek katerega smo hodili na prejšnjih dveh akcijah. Tam pa seveda jama zašiba, kot se za Poljano spodobi. In tako je šibala tudi ta. Najprej globlje od vhodnega brezna, nato 200, pa 300, pa ...

Kmalu smo stali nad breznom, polnim vode, ki se je sto metrov nižje zlila na dno na globini 500 metrov. In še boljše: tam je jama zavila poševno v nove globine. Vse do -725 metrov smo spremljali Globinsko Bistrico, ki se je prelivala v lepih, za Poljano celo nenavadnih, tolmunih. In tako so raziskovalci nabirali globino, izkušnje in lepe spomine. Pa čeprav je na dnu sledilo grenko spoznanje, da bo potrebno na poti ven vse do višine vhoda, potem 60 metrov navzdol in spet gor, da bodo lahko ugledali zvezde. Sonce je itak že zdavnaj zašlo. Ugledati zvezde skozi ogromno vhodno brezno pa odtehta vse napore prejšnjih nekaj ur. Ravno preko roba vhodnega brezna nas je še zadnjič pozdravil Janko Arh, ki se je lani podal na svoje zadnje popotovanje v Himalajo, kjer je nato končal svojo pot. V spomin nanj smo poimenovali Jankov šoht, ki nas je pripeljal na globino 500 metrov.

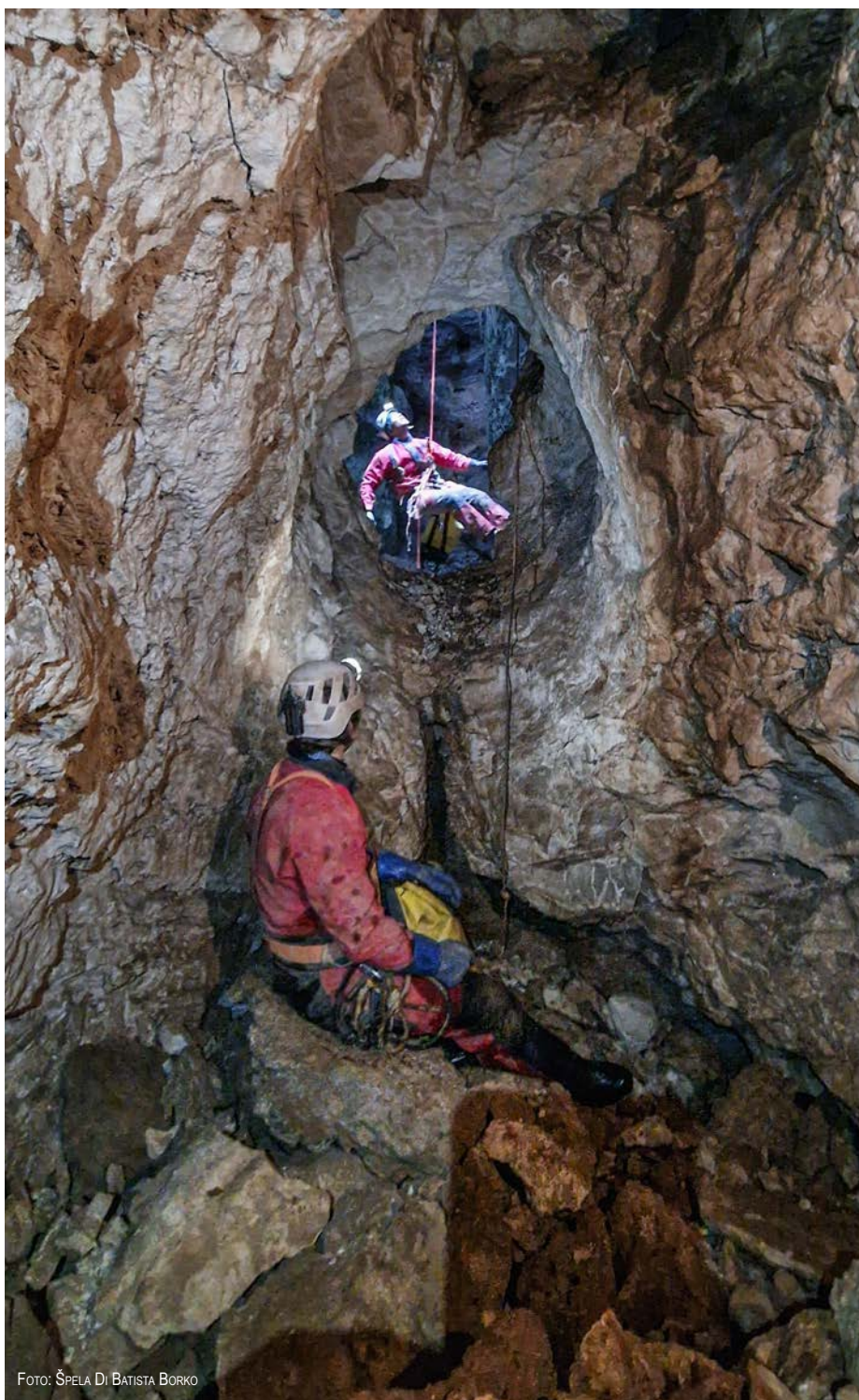

FOTO: ŠPELA DI BATISTA BORKO

Okno v vhodnem delu Ledenege dola.

No, pa smo tam. Jama je postala dolga in globoka, akcije pa skoraj predolge, da bi pasale v en dan. Počasi bo potrebno razmišljati o bivaku. A kaj, ko vemo, da bivaki pod Poljano niso preveč popularni. Edini, ki ga trenutno premoremo, lani ni doživel obiska. Morda dejstvo, da je nazadnje Perota popikala neznana žival, ne naredi najboljše reklame.

Kot nalašč se zgodi, da se na Poljano odpravimo trije, dva ne preveč navdušena nad dolgimi akcijami, en pa v iskanju kondicije. LD takoj odpade. Kam sedaj? Pri toliko jamah je skoraj težko nadzorovati, kaj je treba kje postoriti. Vseeno se spomnimo herojske akcije Lojzeta in Matta, ki sta v jami Dlvn naletela na nepreahodno ožino in iz jame prišla mešanih občutkov. Nov obisk je ovrgel vse dvome. Jama se je pod nekaj udarci macole vdala (pametnejši odneha pa to ...) in se po zelo prepišni galeriji prevesila v brezno, ki je, glej ga zlomka, zopet prebilo -500. Na srečo je jama nekoliko bolj enostavna od LD in je omogočila še tri akcije, vse do globine 739 metrov, preden smo začeli spoznavati, da bo morda čas za bivak. Morda pa tudi ne. LD ima odcepe še nekoliko višje. Pod Poljano si jamarji namreč lahko zmišljujemo. Če nam eno brezno ni preveč všeč, če se nam ne da razmišljati, kako bi ga varno opremili, ker zahteva malenkost več truda, pač vržemo vrv v sosednje, enostavnejše. Ravno tako smo v Dlvnu »prestopili« ogromno brezno in se zarinili v majhno, zanikno stransko, ki pa se je seveda kasneje odprlo, presekalo ogromno galerijo, nas pripeljalo v nova brezna in tako dalje. Safr, kaj naj rečem.

Vseeno smo s »ta globokimi« za lani zaključili in se polni energije raje zapodili na Kanin. Morda je na tem mestu za omeniti še en nadvse pomemben dogodek. Lani smo namreč organizirali prvo prečenje katerega koli poljanskega sistema. Jami Ledeni dol in Brezno prestrašenega netopirja (ki ima, mimogrede, katastrsko številko 15.000) sta povezani. Govori se tudi, da so nekateri skozi povezavo že zatavali. A nihče ni zbral poguma, da bi izstopil skozi drugo jamo. To smo storili (16. julija 2023) Jure Bevc, Peter Mašič, Aljaž

Osterman in jaz. Odpravili smo se po naporni poti do vhoda Ledenege dola, se v jamo spustili, prebili do mesta domnevne povezave (Pero je bil ta, ki se je prvi preblodil v drugo jamo, a iz kontra smeri) in začeli. Sledil je ne preveč spodoben protokol (sploh glede na prisotnost Precednika) skozi precej zanikrne rove, ki si na nekaterih mestih ne zaslužijo, da bi jih omerjali z razpoko. Kakorkoli že, povezovali smo ponovno izmerili (nisem siguren, če uspešno) in izstopili skozi vhod Brezna prestrašenega netopirja. Nato je sledil še naporen spust, nekaj hoje in ponovno vzpon do prvega vhoda, kjer nas je čakala oprema (vhoda sta oddaljena 70 metrov). Nepozabno.

Na Poljani se je lani zgodilo še marsikaj: ekipe so delale na terenu, iskale nove in stare vhode – sploh epska akcija nekam za Mali Raskovec, kjer so nadobudni Tinkara, Mija in Samo iskali brezpotja in na koncu le našli čurko, ki je že več kot leto dni čakala prvi obisk. Brezno

prestrašenega netopirja se je bolj širilo kot pa globilo, a se mi zdi, da je vedno bližje ponoven obisk na dno. Super je, da so nekaj več pozornosti spet dobile jame zahodno od Planine, bolj proti Suhi. Morda se kaka večja odpre tudi na tistem koncu. Jame na Poljani torej so. Celo vedno več jih je in vedno globlje so. Za letos nas čaka nekoliko težje delo, saj bo treba po nove metre kar globoko. Bomo pa morda s tem bližje, da pripeljemo Globinsko bistrico vse do njene sestre Bohinjske bistrice. Ali pa pač ne. Morda najdemo novo čurko, ki bo ponovila zgodbo, ali pa gremo v kako že znano. Kaj je že tam nekje pod Veliki Raskovcem? Zbrega? Kaj pa pod Gradovcem? Lovska? Hmm ...

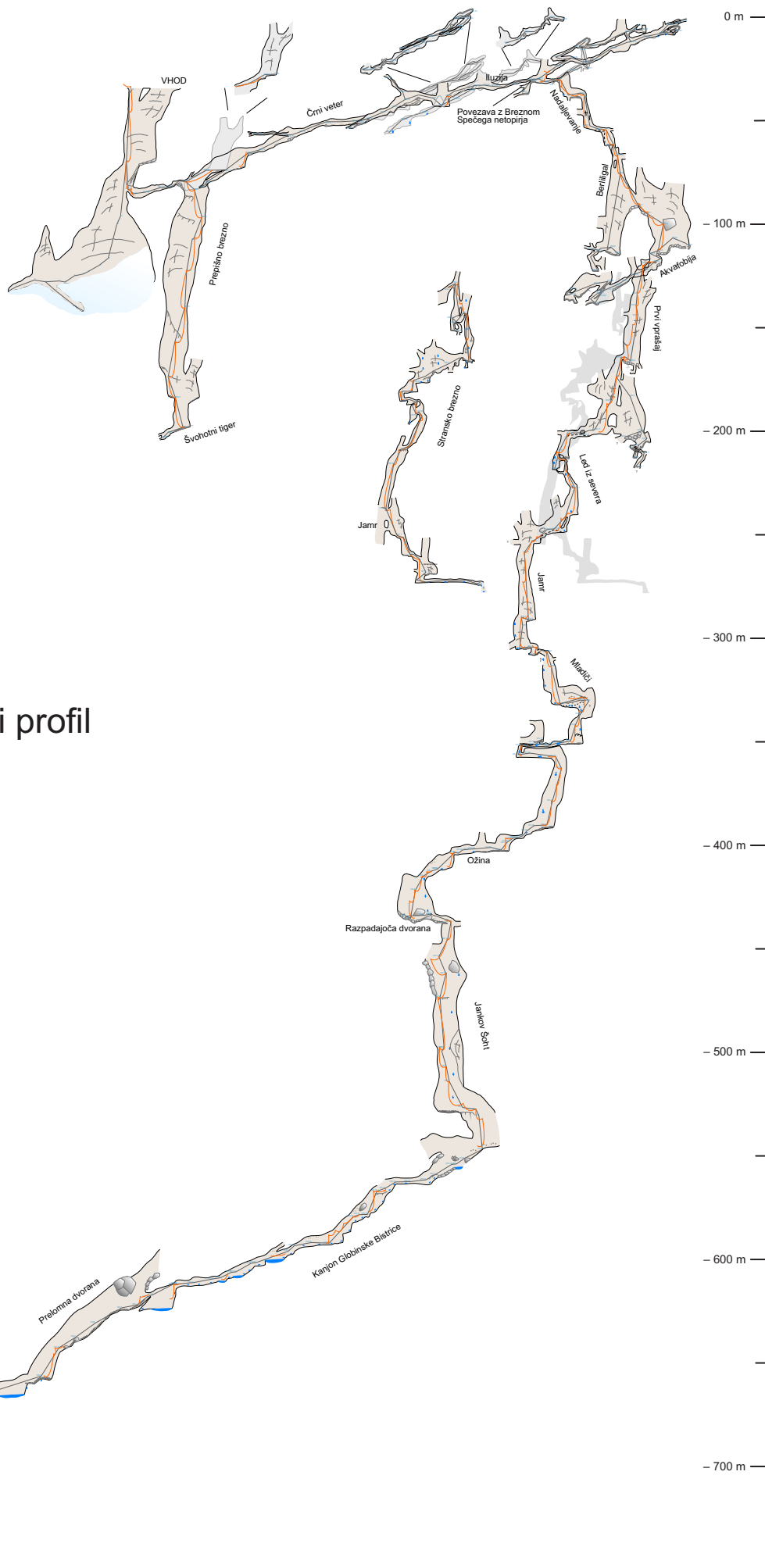
Pripis soavtorice: ker je Matic poročal hitro in jedrnato, sama pa ne morem mimo beleženja poteka raziskovanja, sem njegov del članka razširila z opisi poteka raziskovanja za dve jami, ki tekmujeta v globinah.

FOTO: MATIČ DI BATISTA

Zgornji tok Globinske bistrice.

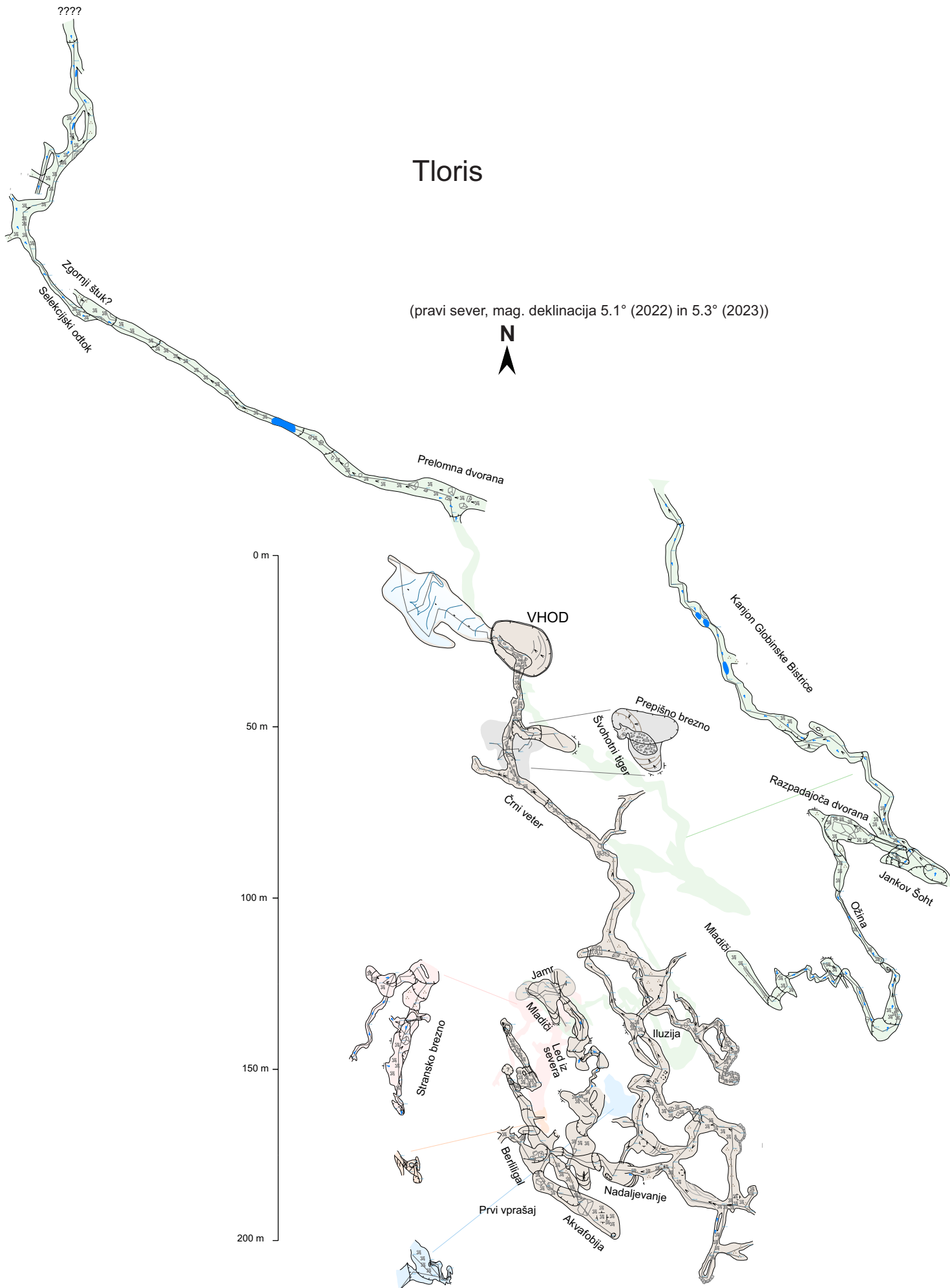
 DRUŠTVO ZA RAZISKOVANJE JAM LJUBLJANA	Katastrska št.: 13464	Ime jame: Ledeni dol	Številka zapisnika
	Merilo: Matevž Marinko, Špela Borko, Ajaz Oskerman, Matic Di Battista, Aja Zamolo, Neja Kramer, Ljuba Štanič, Tim Berginc, Andrej Tesovnik, Tinkara Kopic, Matija Perne, Tomaž Krajnc, Behare Rexhepi, Peter Mašič, Vid Naglič, Klemen Kramer Datum ekskurzije: 16. 12. 2023		Datum načrta: 27. 1. 2024
Risal: Špela Borko			Datum načrta: 27. 1. 2024
Merilo: Profil: 1:1000 Tloris: 1:500	Natančnost	Oznaka dokumenta (zpolni kataster)	

Iztegnjeni profil

Tloris

(pravi sever, mag. deklinacija 5.1° (2022) in 5.3° (2023))

Levo: Ledeni dol, spodnji tok Globinske bistrice na globini 580 metrov.

Spodaj: Dlvn, Mokri fosilni rovi na globini 720 metrov.

Ledeni dol

Kot že rečeno, je Poljana v 2023 dobila nov, že tretji jamski sistem. Poimenovali smo ga Sistem Ledenega Netopirja. Jaz bom pokrila akcije v dolski del sistema. V 2023 smo se v Ledeni dol podali osemkrat. Pri tem smo raziskali 1.163 metrov novih rogov in poglobili jamo za 395 metrov.

22. aprila smo Matic, Matevž, Vid in jaz raziskovali jamo od Mladičev naprej, med 330 in 410 metri globine. Medtem sta Darja in Lara Škabar šli na turistični ogled vodoravnih delov. Brezence, krajši a namočen meander, v katerem se plaziš tik nad vodo, nato pa spet prostorno 50-metrsko brezno, ki mu sledi prvi zajeban meander v jami. Najožji detajl je skoraj preprečil nadaljevanje, a se nismo vdali in se z muko presilili čez. Še dobro, saj smo takoj za tem obstali nad prostorno dvorano, za katero nam je zmanjkalo vrvi. Vidu se je mudilo, zato je preskočil ožinjenje in nas predčasno zapustil. Našli smo ga na poti ven, pri Kurcu. Raziskal je celotno Iluzijo gorvodno, vse stranske odcepe, našel par težkih ožin, ki jih verjetno še nismo izmerili, se nekako vrnil do Kurca in si tam privoščil snikers. Je pa vsaj dodobra spoznal jamo. Velja ponoviti: ko prideš do Kurca, je izhod po rovu navzdol.

6. maja je sledila ena izmed bolj namočenih akcij. V jamo smo se podali Vid, Diba in jaz. Z Vidom sva ob pogledu na razpadajoči vstop v dvorano Matica malone moledovala, naj on opremlja, in z mnogo muke je našel primerno pot na dno 20 metrov globoke in 15 metrov široke podorne dvorane z ogromnim balvanom na sredi. Že površni pregled je razkril ozko špaltno, za katero se je odprl zanikrni šahtič, iz katerega se je slišalo bučanje. Šahtič se je odprl v brezno brez dna. V črnino so se z vseh strani zlivali slapovi. Iskanje suhe poti je bilo le deloma uspešno in skorajda veseli smo bili, ko nam je zmanjkalo vrvi. Brezno smo Janku v spomin poimenovali Jankov šoht. Tokratni zaplet: ker smo z Vidovim pantinom zvezali razpadlo čokolado (ki jo je nekdo nosil v prasici skupaj z verižico pritrdišč), je moral revež do prve pavze na klasiko. Naslednji dan sem pod vtisom bolečin Ledeni dol svečano

Dlvn, Bohinjski
predor na
globini 670
metrov.

razglasila za zaresno jamo z globokimi šahti, neprijetnimi ožinami in vsem, kar takšni jami pritiče.

21. maja sva z Dibo namesto Vida nanaočila Matevža. Spustili smo se do dna Jankovega šohta, kjer smo na globini 560 metrov našli pričetek kanjona Globinske bistrice. Sprva ozek meander s potokom se je odpiral v nadvse spodobne dimenzije. Globinska bistrica nas je očarala s slapovi in jezerci in dirjanje proti dolini nam je bilo v neizmeren užitek. Vrvi nam je zmanjkalo pred krajšim skokom, 610 metrov globoko.

24. junija sem se v jamo vrnila z mladincema. Akcija je bila precej kaotična in z obilico zapletov, zato sem na njej nadvse uživala. Še posebej, ko sem fantoma »popravila« strgane kontakte vrtalke s kirurškim selotejpom. Po par krajših stopnjah smo vpadli v večji subhorizontalen rov smer V-Z. Bistrica je tu poniknila med bloki. Sto metrov kasneje smo se po krajšem breznu spustili do nadvse krute ožine – odtoka. Skoraj smo že končali akcijo, a ker je treba izmeriti prav vse odcepe, smo v drugem poskusu prepenetrirali kolenasto ožino in se zvalili v prostoren freato-kanjon.

Besedo sem si izmislila, opisuje pa rov, ki se zdi fosilen freatik, ima pa tudi lastnosti aktivnega kanjona (npr. reko). Odcepi levo-desno, ustavila nas je šele krajša stopnja (vso opremo smo imeli na drugi strani odtoka). Podatek, da smo namerili 320 metrov, priča o sladkostih raziskovanja teh delov. Dosegli smo tudi zaenkrat najglobljo točko jame, 725 metrov globoko. Na isti dan sta Matija in Matic v jamo peljala francosko študentko. Šli so preverit dva odcepa v zgornjih delih, okoli Aquafobije. Eden se nadaljuje, drugi mogoče tudi.

16. julija se je zgodilo zgodovinsko prečene sistema Ledeni Netopir, o katerem se je razpisal že Matic. Prisostvovali so mu Diba, Jure, Pero in Aljaž.

9. decembra smo Diba, Klemen in jaz iskali kaj plitvejšega, zato smo šli v brezence pod Aquafobijo. Brezence se je nadaljevalo z meandrom, ki je padel v brezno. Ko nam je zmanjkalo vrvi, smo ugotovili, da gledamo v Jamr. Matic je opazil vzporedno brezno, zato nismo razopremili.

Teden dni kasneje, 16. decembra, sta se v vzporedno brezno podala Pero in Vid. Jama se je seveda tudi tam nadaljevala, kako se ne bi, če je pa na Poljani. Konec

leta je bil Ledeni dol dolg 2782 metrov, skupaj z Netopirjem pa je Sistem Ledeni Netopir dosegel 4485 metrov. Globina je kljub povezavi ostala enaka, tj. 725 metrov.

Dlvn

V Dlvn smo se v letu 2023 spustili samo štirikrat, a smo vsakokrat namerili toliko novega, da mi je zmanjkalo časa, da bi do roka oddaje na IZRK dokončala načrt. Ob ljubim, da bo zato konec 2024 še toliko lepši! Vseeno pa lahko poročam o akcijah. Namerili smo 728 metrov dolžine in poglobili jamo za 275 metrov.

15. julija so dlvnili Pero, Matic in Aljaž. Aljaž je kondicioniral v Ribčevem šahu, Pero in Diba pa sta s kladivom razširila ožino, pred katero sta se ustavila Lojze in Matt. Za ožino se je odprla parmetrska stopnja, za njo pa poševen rov z veliko prepaha, ki ju je pripeljal do globokega brezna, nad katerim sta zadovoljna zaključila akcijo. Še vedno ne vemo, če so bile meritve pravilne, saj sta pozabila telefon, zato sta samo streljala z distotom in si »zapomnila« zaporedje križišč in navezovalnih točk.

30. septembra smo se vrnili Pero, Jure, Diba, Tinkara, Vid in jaz. Napadli smo brezno na globini 475 metrov. Po opremljevalskem incidentu smo ga poimenovali Hammerfall. Globoko je 60 metrov, na dnu se odpre velika dvorana Sekstet, ki se strmo stopnjasto spušča proti SZ. Po približno 50 metrih se prevesi v še globlje, zelo krušljivo brezno. Prečili smo ga in se spustili v manjše brezence ob strani, kjer smo našli dvorano in prehod v novo brezno.

7. oktobra je sekstet izgubil dva člana, zato smo se prekvalificirali v kvartet v zasedbi Diba, Vid, Tinkara in jaz. Novo brezno v nasprotju s pričakovanji ni pripeljalo v ogromno podrtijo, ki smo jo prečili. Brezno globine 50 metrov se prevesi v krajšo stopnjo, ki se razcepi v dve smeri. Ena se po par vertikalnih metrih zapre, v drugo smer pa se odpre brezno globine okoli 30 metrov. Do dna nismo prišli, saj brezno na polovici globine preseka vodoravno galerijo smer sever-jug. Zanihali smo se v severni krak, torej proti Bohinju. Po 100 metrih trapastega dirjanja smo obstali pred novo stopnjo. Rov je po dnu prekrit z mivko/meljem, po stenah rjava siga z

belimi karfiolami, močan prepah¹. Na koncu se odpre v večjo zadevščino, sluti se več nivojev. Poimenovali smo ga Bohinjski predor (v nasprotno smer bo pa Tolminski, ko ga raziščemo).

18. novembra je sledila poslednja akcija v letu. Mladinca, malček manj mlad Vid in stara koka smo se spustili po mivkastem pobočju, ki se je prevesilo v večje brezno kot smo pričakovali. Šele 60 metrov nižje smo dosegli prvo polico, dokončno pa smo obstali (s skoraj premalo vrvi, še dobro, da je Pero delal prekratke zanke) še deset metrov nižje, na globini 739 metrov. Brezno se je z globino ožalo in postajalo vedno bolj mokro, po zadnji stopnji, na vrhu ožji od metra, je tekel že pravi slapič. Spodaj pa se je popolnoma nepričakovano skozi razpoko odprlo v nov vodoraven nivo. Precej blatni in namočeni rovi so se nadaljevali proti severu in jugu. Proti severu nas je ustavila stopnja, proti jugu pa globoko jezero. Vid je preplezal stopnjo nad jezerom, našel zgornji prehod in bojda raziskal še odokativno 50 dodatnih metrov, preden ga je ustavilo nekaj, ne spomnim se točno kaj, vem pa, da je bila zgolj

Dlvn, pod Sekstetom. Prehod skozi stransko brezence v temino.

ovira in ne zid. Sprašujem se, ali so bile vse luže posledica recentnih stoletnih padavin okoli Vogla? Predstavljam si, da so se aktivirale vse razpoke, ki običajno zgolj kapljajo in ker dno pokrivajo debeli nanosi melja, odtekanje pa je sila počasno, so se bazeni pač napolnili. Če je temu tako, potem Putick pomagaj bivaku Brač v Grvnu. Bomo videli ob naslednjem obisku. Konec leta je Dlvn meril 1.588 metrov dolžine in 739 metrov globine. Kdaj bomo prehiteli Brezno pri Gamsovi glavici? ■

¹ Če Špela bogati moj del članka, bom pa še jaz njenega. Pri tako obširnem opisovanju raziskav bi se spodobilo omeniti, da je avtorica v zgoraj omenjenih delih pustila majhno presečnečje. Prepah, ki ga omenja, ostalim članom ekipe tokrat ni bil prav dobrodošel, saj so bili posledično deležni »presenečenja« tekem celega rova.